

פגיה וטיפול נמרץ

! חשוב
לדעת

”הכניסתי תחת כנפיק”

הזרים יקרים,

יזרכם מאושפז המחלקת פזים ואגם האופן טבעי חוששים, נפחדים ואולי
 גם מתוסבאים, אבל מעז אכז יש אכס מאאי שאאוג וגהיוג
 המחודג זו ננסה אסקוד בקצרה אג הגופעזוג והקשיים השכיחוג אצל פזים
 ולענג עז חזק משאאובכס. אנע נעשה כמיטה יכולג ו אהקז עז שהוגכס
 המחלקה ולעגל אכס בכז הנעשה עס גיענקכס.
 אנא פנו אינינו בכז עג, בכז שאאה או בעיה המחטרידה אכס.

איגכס ושאכס,

צווג המחלקה

פגיה וטיפול נמרץ

מנהל המחלקה:	אחות אחראית פגים וט.נ.:
ד"ר אריה סימונדס	גב' אתי ליטיג, MA

סגנית מחלקה: ענבל מקמל ולד

מזכירה רפואית: גב' רחל בן-שושן

צוות הפגיה מיומן בטיפול בפגים. הצוות כולל:

רופאים בכירים, אחיות עם הכשרה מיוחדת בתחום הפגיה ואחיות יעצות הנקה.

עובדת סוציאלית: גב' רויטל מורחביץ

פיזיותרפיסטית: גב' בלומה רט

דיאטנית: גב' שלי רם

קלינאית תקשורת: דנית שדה

רופאים יעצים

קרדיולוג ילדים - ד"ר בירגר

כירורג - ד"ר סיפלוביץ

רופא עיניים - ד"ר פורגס

מומחה במחלות זיהומיות - ד"ר רובינשטיין

נירורכירורגית ילדים - ד"ר בני עדני

כירורג פלסטיקה - ד"ר רם בורוין

שאלות מהורים לפגים

- מה יקרה לבת/בן שלי ?
- האם בני/בתי יפגע מכיוון שנולד פג ?
- האם הפג/ה סובלת ?
- כמה זמן ישאר הפג שלנו באינקובטור ?
- האם אזיק לו אם אגע בו ?
- מתי אפשר לעשות ברית מילה ?
- האם אני מפריעה לצוות כשאני שואלת/שאלות ?

אנו נענה בחוברת זו על השאלות החשובות ביותר, על כל שאלה אחרת נענה לכם ברצון בעל פה.

מהי פגות ?

פג הוא תינוק שנולד לפני שבוע 37 להריון, בלא כל קשר למשקל. הבעיות האופייניות לפגים נובעות מחוסר בשלות של מערכות הגוף השונות והן שכיחות יותר ככל שהפג צעיר יותר.

פגות מוקדמת כרוכה באשפוז ממושך יותר ובהתמודדות אינטנסיבית של ההורים והצוות המטפל עם בעיות רפואיות ורגשיות רבות.

מה קורה לתינוק הנולד פג ?

בלידה מוקדמת יזומן צוות מתוגבר הכולל רופא ילדים ואחות מיומנים לחדר לידה/ ניתוח. צוות זה יידרש לבעיות שעלולות לצוץ כבר בלידה. חלק מהפגים, במיוחד הקטנים, זקוקים לסיוע נשימתי ולאמצעי החייאה מידיים. בגמר הטיפול הראשוני יעבור הפג ליחידה המיוחדת לטיפול בו. היחידה מצוידת בצוות מיומן, בידע ובמכשור חדישים הדרושים לטיפול בפג.

איך נראה פג ?

הדבר הבולט ביותר בפגישה הראשונה עם תינוקכם הוא מידותיו הקטנות שלעיתים נראות עוד יותר קטנות בסבך הצינורות והמכשירים שסביבו ומעליו. עורו עדין ואדום יותר, כמעט שקוף וניתן לראות כלי דם. האוזניים דקות ולעיתים מקופלות ומעוכות, אך אל דאגה, כל אלו ישתנו עם ההבשלה. שאר אבריו שלמים אם כי בדרגות בשלות שונות. הוא שומע ורואה, אבל ראייתו מוגבלת לעצמים קרובים ולצבעים מנוגדים כמו שחור ולבן.

היתר לשמור על חום גוף קבוע. על מנת למנוע אובדן נוזלים, מקבל הפג עירוי דרכו יקבל את אבות המזון הנחוצים לו.

מהם הבעיות המיוחדות לפגים ?

דרכי נשימה

בעיות נשימה שכיחות בפגים ככל שהלידה מוקדמת יותר. אי בשלות הריאות נובעת בין השאר מחוסר בחומר הנוצר בריאות שנקרא סורפקטנט. קשיי נשימה יכולים להיות בדרגות שונות. במקרים הקלים נזקק הפג לתוספת חמצן בלבד. באחרים יש צורך בהנשמה מלכותית בעזרת מכונת הנשמה. לעיתים ניתן טיפול בסורפקטנט. תופעה אחרת שכיחה בפגים היא הפסקות נשימה חוזרות המטופלות בהתאם ע"י תרופות מתאימות ועוד.

חום גוף

פגים נוטים לאבד במהירות חום ונוזלים. האינקובטור הסגור או הפתוח מיועד בין

לב ומחזור דם

מחזור הדם אצל התינוק/פג שונה ממחזור הדם העוברי - כאשר התינוק עדיין היה ברחם האם. השוני העיקרי הוא בכיווני זרימת הדם וב"קיצורי דרך" שעושה הדם דרך כלי הדם הנסגרים באופן רגיל לאחר הלידה. אחד מאותם קיצורי דרך (shunt) הוא כלי דם הנקרא דוקטוס.

בפגים כלי דם זה נשאר פתוח ועלול לגרום להפרעות בפעולה התקינה של הלב. כאשר יש צורך בסגירה יש אפשרות לסגור את הדוקטוס על ידי תרופה ולפעמים ע"י ניתוח.

קצב לב הפג הוא כ-120-160 פעימות לדקה והוא נרשם ונעקב באופן קבוע ע"י מוניטור המחובר לפג מיד לאחר לידתו. ירידה או האטה בקצב נשימות הפג היא תופעה שכיחה אצל פגים (אפנאה). ניתן לטפל בה בעזרת תרופות מתאימות.

דרכי עיכול

מערכת העיכול של הפג שלמה אך בלתי בשלה. רוב הפגים אינם מקבלים אוכל מיד אחרי הלידה, אלא לאחר שמצבם יציב. קיבת הפג קטנה ויכולה לספוג רק כמות קטנה של מזון. לכן מקבל הפג ארוחות קטנות מאוד לעיתים מזומנות. אנו ממליצים חלב אם.

פאצל פגים הנולדים לפני שבוע 34 להריון, מנגנון הבליעה איננו בשל ומתן המזון דרך הפה עלול להסתיים בשאיפת האוכל לריאות. על כן, מקבל הפג את מזונו דרך צינור מיוחד (זונדה) המוחדר דרך הפה או הנחיר באף לקיבה. אל דאגה, הצינור איננו מכאיב או גורם לסבל. חשוב בזמן האכלת הפג לתת מוצץ על מנת לחזק את רפלקס המציצה. פגים חולים לא יקבלו לרוב מזון דרך הזונדה והזנתם תעשה כולה דרך הוריד.

צהבת

זוהי תופעה שכיחה מאד בפגים בימים הראשונים לחייהם. היא נובעת מפרוק דם עוברי וחוסר בשלות של הכבד והיא איננה על פי רוב סימן למחלה. הטיפול הוא ע"י אור מיוחד. בעת הטיפול שוכב הפג כשעיניו מכוסות על מנת למנוע את חשיפתן לאור החזק.

עירויים

כאמור זקוקים הפגים לעירוי נוזלים בתחילת דרכם ולפעמים גם לעירויים חוזרים בהמשך הדרך. באמצעות העירוי מקבל הפג את כמות הנוזלים הדרושה, אבות המזון, ויטמינים ומלחים. כמו כן ניתנות מרבית התרופות דרך העירוי. בעת הצורך

ניתנים גם דם או מוצריו דרך העירו. מקום העירו מוחלף לעיתים קרובות ויכול להיות בידיים, ברגליים, בראש ולפעמים בכלי הדם הטבוריים.

זיהומים

לפגים יש נטיית יתר לזיהומים. הסיבות לכך הן מערכת חיסונית לא מפותחת מספיק עם עור דק וכן עירוים וטיפולים נמרצים שמבצעים לפג. מצב זה עלול לסכן את חיי הפג. כל שינוי במצב הפג המחשיד לזיהום דורש ביקורת (תרבויות דם), ומתן טיפול אנטיביוטי. אחת הדרכים להפחית את סכנת זיהומים היא נקיטת אמצעי זהירות. בהתאם לנוהלי המחלקה, בעיקר והחשוב מכל - רחיצת ידיים יסודית לפני כל מגע עם התינוק.

איך מרגישים ההורים של הפג ?

ההמתנה להולדת התינוק מלווה בציפיות, חלומות ותקוות. ההורים מצפים שילדם יהיה הטוב, היפה והמוצלח שבילדים. כאשר נולד התינוק טרם זמנו, במקום להתענג על מראה התינוק, ימצאו עצמם ההורים חרדים לחיי התינוק שנולד ודואגים לעתידו כילד בריא ונורמלי. לידת פג עלולה להיות חוויה טראומטית. בתקופה לא פשוטה זו, אך בשיתוף פעולה מלא ובהדרכת הצוות ניתן גם להפיק יתרונות לתא המשפחתי ולחיזוק הקשר הבין זוגי עם הילדים האחרים.

בין הרגשות הבולטים החווים רוב ההורים בדרגה זו או אחרת:

▼ **חרדה** למצב התינוק, לסיכונים ולסיכויים להוותרותו חיים.

▼ **כעס ותסכול** - מדוע זה קרה דווקא לנו ?

▼ **אשמה** - במיוחד אצל האם שמרגישה שהלידה המוקדמת אירעה בגללה.

▼ **בלבול** - חוסר יכולת להתרכז ולבצע פעולות יומיומיות.

▼ **רוגז** - על הצוות המטפל, הסביבה החיצונית, על בן הזוג והילדים, דכאון ובכי.

▼ **קושי ביצירת הקשר הראשוני** - אני לא מרגיש הורה של התינוק הזה.

מפני שאנו מודעים לכל גוון הרגשות שהורה עשוי לחוות בלידת פג ובתקופה שלאחריה, בנינו תוכנית עבודה לקבוצות הורים פגים, שבה נתייחס לכם-ההורים ולכל מה שעובר עליכם.

מה ניתן לעשות למען תינוקכם ?

קשר יומיומי בין הפג להוריו תורם רבות להתפתחותו התקינה. ברחם אמו חש העובר בטחון, לעומת זאת, באינקובטור עליו להתרגל לעולם זר ומפחיד. ההורים ובמיוחד האם מזכרים לפג ולכן קשר יומיומי איתכם יחזק את בטחונו העצמי. כל תינוק זקוק למגע פיזי עם בני אנוש על מנת להתפתח בצורה תקינה. לכן מגע פיזי עם ההורים, שהוא מגע נעים, משפיע לטובה על התפתחותו. חשוב לגעת בו, לעסות אותו לפי הדרכה (קל ככל שמצבו מאפשר). ניתן בקלות להתרשם מתגובות הפג. אם הגירוי עז מדי והוא מראה סימני לחץ, הפסיקו ונסו שוב בביקורכם הבא. אפשר תמיד להתיעץ עם צוות האחיות וללמוד מהם איזה סוג של מגע אוהב הפג. נשמח אם תשאלו את כל שאלותיכם. מאד עוזר לרשום את השאלות והתשובות.

ככל שהפג מפותח יותר, יחל הקשר בינו לבין הוריו להיות אינטנסיבי יותר. הקשר חשוב לפג כבר מהיום הראשון להולדו, גם אם לא יוכל לנהל על כך "דו-שיח" איתכם ההורים. בררו עם האחיות, אם יש זמנים שבהם הוא עירני יותר ולכן יוכל להפיק תועלת רבה יותר מביקורכם.

כאשר יגיע תינוקכם למשקל 1.5 ק"ג, בררו עם האחיות האחראית באילו בקרים תוכלו לבוא ולעזור בהלבשתו ובשלב מאוחר יותר ברחצתו ובהאכלתו.

ככלל, שיחות תכופות עם רופאי ואחיות המחלקה לעדכון על מצב תינוקכם, יחד עם ההתקדמות שתחול בטיפול ובמצב הפג, יעודדו אתכם ויתנו תקווה להחלמה. שיחות עם הורי פגים אחרים, שחוו מצבים דומים, יוסיפו וישפרו את הרגשתכם.

מה אפשר לעשות עם תינוק שגילו הוא:

24-29 שבועות

- הגירויים צריכים להיות במינון קטן ובהתאם לתגובותיו. ניתן:
  - לדבר איתו לאט/בשקט.
  - להניח את האצבע שלכם בידו.
  - להניח את ידכם על ראשו או גבו.
  - במידה ויוכל, לאפשר לו למצוץ מוצץ או את אצבעותיו.
  - במידה וניתן קיימת אפשרות לתנוחת "קנגרו".

30-34 שבועות

תנו לו לתפוס את האצבע שלכם.
לטפו את ידיו, רגליו וגופו. הניחו את ידכם על ראשו או גבו.
במידת האפשר, עודדו אותו למקד את הראיה שלו בכם ואח"כ הזיזו את פניכם מצד לצד וראו אם הוא עוקב. לא להאריך בתרגיל זה מעבר ל-30 שניות.
דברו עם תינוקכם.
הקליטו את קולכם והשאירו קלטת כדי להשמיע לו.
ככל שהפג בשל יותר, ניתן לבצע מספר פעולות אחת אחרי השניה.
ארגנו את התינוק בתוך הביגלה לפני עזיבתכם כפי שהוסבר לכם בפגיה.

35-37 שבועות

בררו עם האחות את שעות הערנות שלו ובהתאם:
אם הוא אוכל מבקבוק או כבר יונק חשוב שאתם תאכילו אותו.
בין הארוחות, במידה והוא נמצא מחוץ לאינקובטור, החזיקו אותו, נענעו אותו, דברו איתו, אפשרו לו למקד את ראייתו בכם והזיזו את פניכם מצד לצד.
אם אפשר להוציאו מהאינקובטור, הביאו לו גירויי ראייתי (כמו ספר תמונות) שיוכל להביט בו. חשוב שהצעצוע יהיה רחיץ ולא יספח ליכולך.
דברו עם תינוקכם, לטפו ועסו אותו.

עוד כמה תשובות לשאלות:

כמה זמן צריך הפג להיות מוזן בפורמולה? מתי אפשר להתחיל במזונות נוספים?
ההמלצה היא להנקה או לשאיבת חלב אם. במצבים בהם ההנקה או השאיבה לא מתאפשרות, ניתנת פורמולה מיוחדת לפגים במשך שנה. מגיל חצי שנה הרכב התזונה משתנה לפי הוראות טיפת חלב, להדרכה בנושא אנא פנו לאחות פגיה.

האם רצוי לקבל מבקרים ?

כדאי להגביל את מספר המבקרים בתקופה הראשונה. ביקורים יעייפו אתכם ואת התינוק. בנוסף, קיימת סכנה להדבקות במחלות של דרכי הנשימה. אל תחששו לומר לא לאנשים הרוצים לבקר. חברים טובים יוכלו לעזור בדברים אחרים כמו: קניות, שמירה על ילדיכם הגדולים וכו'.

האם פגים צריכים לאכול לעיתים קרובות יותר ?

כן, קיבת הפגים קטנה ומותאמת לארוחות קטנות. בתחילה יאכל התינוק כל 3 שעות ובהמשך כל 3-4 שעות בשעות היום עד משקל 2.500 ק"ג. יש להעיר את התינוק כל 3 שעות לארוחה.

מתי לערוך ברית ?

מבחינה רפואית כשיר תינוקכם לברית עם צאתו הביתה, אך יש לתאם זאת עם המזהל.

כולם נותנים עצות, למי להאמין ?

רופאי ילדים ואחיות טיפת חלב העוקבים אחרי תינוקך יגידו לך באיזו תכיפות ירצו לעקוב אחר גדילתו והתפתחותו. קרובי משפחה, שכנים וחברים יכולים לתת לך עצות מניסיונם עם ילדיהם, דבר שיכול לכלבל אתכם ולפעמים גם להזיק לתינוקכם. בהדרכה נכונה, מקצועית ונבונה יהפוך גידול תינוקכם לחוויה והמאמץ האדיר שהשקעתם בו יבוא על סיפוקו.

מתי יוצאים הביתה? פגים משתחררים כאשר מתמלאים הקריטריונים הבאים:

- גיל מתוקן: 36 שבועות ומעלה או משקל סביב 2 ק"ג.
- ▼ (גיל מתוקן = גיל הריוני + גיל התינוק בשבועות).
- ▼ הפג אוכל היטב מבקבוק ועולה במשקל.
- ▼ הפג שומר על חום גופו ללא עריסת חימום או אינקובטור.
- ▼ לא אותרו הפסקות נשימה בעלות משמעות המצריכות המשך אישפוז.

אגה גהיה הסדד ?
כי אגה כל כך רך וקטן
ואולי בכלל לא יודע
שמיידיקים זה מסוכן.

אז גשמור על עצמך
כמה שגהה יכול
כי עוד שזש מאוגרם
אגה כהר יאד גדול.

אגה מכיר אוני ?
אג האישה עם מוחר מיטוי על הידיים
שזומרג מאמורי מסך הפאסטיק
עם דמעות העיניים.

כי כל איזה מוצר אי חלום
בו אני מחקק אוגר חיבוק אחיגי
באי אפחד אזהס או אחרוז
אני מחקק אוגר
ואגה מחקק אוני.

אכל האחרוז נווד גינעק
ואי נווד פג
פג
פ' כחו פחד
ג' כחו געזע

אני כוגהג אר אג השיד הזה
יאד חכס שאי
ויודעג שגהין אוני
עם כל האלף ומחש מאוגרם.

יש דהדים שחשוה שגדע
יש דהדים שאני רוצה אשאל
יש דהדים שאני רוצה לאחר
ואגה גענה, אס אגה יכול.

זה כואב אר ?
הגך האינקובטור עם כל הציענוח
הטיפואים, הטיאטואים, הדעס, האורוז

אני יודעג שבהטן
זה היה אחרג
אבל לא הצלמתי יוגר משהעה חודשים
ואני מצטערג

פגיה וטיפול נמרץ:

טלפון: 09-8604789

פקס: 09-8609374

דוא"ל: nicu@laniado.org.co.il

מיקום המחלקה:

קומה שלישית בבנין המערבי

צוות מחלקת פגים וטיפול נמרץ עומד לרשותך

בברכת החלמה מהירה!

© כל הזכויות שמורות לבית חולים לניאדו

מחלקת ילודים
ויחידה לטיפול נמרץ פגים
מרכז רפואי צאנז - בית חולים לניאדו

הטכניון חיפה | מסונף לבית הספר לרפואה ע"ש חת ובורך רפפורט

nicu@laniado.org.il | 09 - 860 - 47 - 89

www.laniado.org.il | 09-860-46-66 | קרית צאנז, נתניה